

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר ישיכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לראש השנה תשפ"ב | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה

עקידת יצחק וישיבת מיר

ראש השנה לפני כשבעים שנה בירושלים עיר הקודש. בישיבת 'מיר' קוראים את 'עקידת יצחק' כמו בכל בתי הכנסת בעולם, אבל כאן בעזרת נשים מקשיבה אשה אמריקאית לקריאה, היא אפילו צריכה קצת עזרה בתירגום, אבל היא מפנימה... מפנימה את 'העקידה' שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו!... והרגעים האלו הולידו את המעצמה התורנית 'ישיבת מיר' כפי שהיא נראית כיום...

האשה, מיסיס שרה פינקל נפטרה לפני שבוע בת 101 כשהיא צלולה בדעתה, והבחירה שבחרה באותם רגעים בעקבות עקידת יצחק – שינתה את פני ההיסטוריה בעולם התורה בארץ ישראל, והביאה לה נחת ואושר עצום בעולם הזה וזכויות אינסופיות בעולם הבא.

...ישיבת 'מיר' השוכנת בשכונת בית ישראל בירושלים במבנים צפופים בהם לומדים כ-5000 אברכי כולל ובחורי ישיבה, היא הישיבה הוותיקה בעולם הממשיכה את ישיבת מיר במזרח אירופה שנוסדה לפני כמאתיים שנה, והיא כיום הישיבה הגדולה בישראל המתמודדת מול ישיבת לייקווד נ"י. על התואר 'הישיבה הגדולה בעולם'!...

את הגידול במספר התלמידים וגם חלק מההעצמה הלימודית של הישיבה בעשרות השנים האחרונות ניתן לזקוף לזכותו של ראש הישיבה האגדי, הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, שתוך מחלת פרקינסון קשה הרחיב והעצים את האימפריה הזו, כשהוא מגייס את המימון להחזקתה ומקרין את הגאונות והאישיות העוצמתית שלו ועמל התורה שלו - להרמת קרן התורה ולומדיה. (אגב, בישיבת מיר מקבלים האברכים מילגות אפסיות – שגם אותן קשה לגייס בכפולות של אלפים, אבל נוהרים ללמוד שם, לימוד לשם לימוד, ומאושרים שאין כמותם... זה חלק מההצלחה של ראש ישיבת מיר: לייקר את התורה גם על לומדיה).

והוא היה בנה של מיסיס שרה פינקל... הוריו של ראש הישיבה התגוררו בשיקגו, דור שני של יוצאי פולין שנמלטו בטרם השואה, הם היו חרדים נוסח ארצות הברית, גומלי חסד ושומרי תורה בנאמנות, אבל המושג של התמסרות ללימוד תורה ללא לימודי קולג', כמעט לא היה מוכר באותם ימים בקרב הקהילה החרדית בארה"ב.

משפחת פינקל עם נתן צבי, נער אמריקאי לכל דבר, שגם לומד תורה וגם משחק טוב בייסבול, מגיעה לישראל לביקור בתקופת החגים לפני כשישים שנה, ופוקדת את מעונם של בני הדודים ראש הישיבה דאז רבי אליעזר יהודה פינקל ומשפחתו.

ראש הישיבה מזהה מתחת ה'אמריקן בוי', צעיר מוכשר שנועד לגדולות ומנסה לשכנע את ההורים להשאיר אותו בארץ תחת חסותו.

זה נראה בלתי אפשרי. ניתוק של נער בן 14 מהוריו. הוא ואחיו הצעיר יחידים להוריהם, בימים בהם תקשורת התקיימה בעיקר במכתבים. ובנוסף לכך זה לא המסלול המתוכנן של צעיר אמריקאי...

הדוד מציע שיישאר 'רק לשנה' ועדיין הקושי גדול, ואם כבר ישיבה אולי בארצות הברית.
אבל רבי 'לייזר יודה' - כפי שכונה ראש הישיבה שאהבת התורה שלו לא ידעה גבולות - מצליח לפרוץ סדק.
מתלבטים.

רגע הבחירה

ואז בראש השנה, כשגב' שרה פינקל שומעת את קריאת העקדה, היא מפנימה את המסר.
היא מבינה שהתפקיד של הורים יהודיים הוא לגדל את ילדיהם באופן שיביא את מקסימום רצון השם, וגם
כשהמחיר הוא גבוה וקשה מנשוא.

באותם רגעים נפל הפור. נתן צבי ישאר שנה אחת בסביבה השונה, הוא לא מכיר כמעט את השפה, ובוודאי
אינו רגיל למנטאליות, אבל את הזיק בעיניו לא היה קשה לזהות, ההחלטה הקשה היתה של האמא והיא
הוכרעה.

ה'בחירה' הזו היתה רגע מכונן. נתן צבי נשאר שנה שלאחריה חזר לארה"ב, אבל לא נתנו לו להישאר שם
זמן רב ושוב הפצירו שיחזור לירושלים, עכשיו כבר זיהו שהוא נועד לגדולות והניסיון היה קל יותר. לימים
הצטרף אליו גם אחיו גדליה שכיום אף הוא מרביץ תורה בישיבת מיר.

הוא גדל בשקט ובצניעות. התרחק מאור הזרקורים, צמח לתפארת וגם כשהשתדך 'בתוך המשפחה' וכבר
היה ניתן לצפות את עתידו הוא המשיך בצניעותו וענוותנותו, אותה ענוה שניכרה גם לימים כאשר היה ראש
הישיבה הגדולה והעצומה 'מתיבתא רבתא דמיר'. ברבות הימים, ההורים עלו אף הם לארץ ישראל, וזכו
לרוות נחת בלתי נתפסת, לראות את האימפריה של מיר מתפתחת תחת הנהגתו של בנם זצ"ל והאמא גם
ראתה את הישיבה מונהגת על ידי נכדה רבי אליעזר יהודה השני... אבל כל זה כאין וכאפס לעומת הזכויות
הנצחיות של ריבוי תורה וכבוד התורה ששייבת מיר הינה סמל ומושג להם.

רגע מכונן

אחד הדברים שה'עקדה' מלמדת אותנו - והסיפור דלעיל הינו דוגמה לכך, שיש לאדם רגעים מכוננים בחיים.
רגעים שבשעתם לא תמיד ניתן לזהות את ההשלכות העצומות שלהם, אבל בהחלט ניתן להבין שהם רגעים
מכוננים. הרגעים הללו הם 'רגעי בחירה', רגעים שבהם בא לידי ביטוי במיוחד כח הבחירה של האדם
והאפשרות שלו להטות את הכף באופן שהשלכותיו הן מעל ומעבר לרגעיות.

יש החלטות על מקום מגורים, על מקום לימודים של ילד או של מבוגר, החלטות על שידוך ועוד, ויש בהם
שאלה רוחנית/ חינוכית/ ערכית. לא תמיד קולטים את המשמעות שזו שאלה שיכולה לקבוע עתיד של דורות.

נתבונן סביבנו בטווח של שנים ונראה איך החלטות מסוג זה של אנשים סביבנו, שינו את דמות המשפחה
לטוב או למוטב, וההמשך כבר זורם מאליו ולפעמים כבר איננו בשליטה.

הבחירה הזו שלנו או של ההורים, כרוכה לא אחת בהתגברות על קושי, אבל אם נעמיד את המשמעות
העתידיה ונתפוס שלפעמים אנחנו חורצים גורל היסטורי לנו או למשפחתנו ואולי אפילו לעם ישראל – זה
יהיה מימד אחר של שיקולים.

יתכן שבקריאת העקדה אנחנו מקבלים גם תזכורת בראש השנה, למשקל של החלטות מסוג זה בעמדנו
בדין. יש חשיבות למעשים ולכל מצוה או עברה, אבל יש דין מיוחד שכולל 'חשבון' – דין וחשבון, והוא מחשב
השלכות עתידיות ארוכות ורחבות טווח – והבחירות הללו לפעמים מכריעות את דיננו בדעתו של א-ל דעות
שהוא היחיד היודע את כל המשמעות שלהן.

כתיבה וחתימה טובה ובערות טובות לכל קוראיו ולכל עם ישראל

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד